Научна хроника
Conference Report

Међународна конференција „Everyday Life in Short Folklore Forms“

Сара Вукотић

Од 5. до 7. маја 2026. године у Љубљани (у оквиру Института за словеначку етнологију, ЗРЦ САЗУ) одржана је међународна конференција „Everyday Life in Short Folklore Forms“. Конференција је организована као једна од завршних активности пројекта „Language, Culture, and Values: The Economic Image of Everyday Life in Slovenian Folklore Patterns“ (ARIS J6-50197), којим руководи Саша Бабич и који финансира Словеначка агенција за научноистраживачку и иновацијску делатност.

Учесници конференције. Лична архива ауторке.

Као и сам пројекат, конференција је фолклор сагледавала као један од кључних културних кодова свакодневице. Разноврсна и изузетно подстицајна излагања бавила су се питањима о томе шта нам фолклор може открити о свакодневном животу из дијахронијске и синхронијске перспективе, на који начин се преплићу језик и култура, као и како различите фолклорне форме успостављају везе између прошлости,

садашњости и будућности. Као што су истицали теоретичари језика и културе попут Бахтина и Кристеве, у култури ништа заиста не нестаје; културни елементи се непрестано трансформишу, надограђују новим семантичким слојевима и поново успостављају кроз мреже референци и међусобних преплитања.

Конференција је била изразито интердисциплинарног и међународног карактера. Истраживачи и истраживачице приступили су различитим доменима свакодневице у фолклорним формама кроз разноврсне методолошке приступе, теоријске оквире и интерпретативне перспективе. У програму конференције учествовали су излагачи и излагачице из Словеније, Литваније, Хрватске, Мађарске, Аустрије, Ирске, Србије, Финске, Естоније, Грчке и Сједињених Америчких Држава.

Посебна пажња била је посвећена како традиционалним кратким фолклорним формама, попут пословица и загонетки, анализираним пре свега на основу фолклорне грађе из 19. и 20. века, тако и савременим фолклорним облицима и њиховим трансформацијама у новим социо-културним контекстима. Излагања су обухватила савремене ситуационе изреке, породичне књиге гостију, јавне натписе и знакове повезане са псима, ватрогасне команде, тајне језичке игре, мимове, као и различите процесе ремедијације фолклорних форми. Посебно интересовање било је усмерено на питања креативности, прилагођавања традиционалних форми савременој свакодневици, као и на нове начине њиховог циркулисања и (ре)дефинисања значења.

Тематски гледано, конференција је била изузетно богата и разноврсна. Учесници и учеснице бавили су се различитим аспектима свакодневног живота: репрезентацијама подмићивања, примања мита, материјалног благостања, моралних вредности, маркетиншких и рекламних техника, времена, породичних односа, родних улога, различитих начина комуникације међу друштвеним групама, утицајем страних језика и израза на свакодневни дискурс, марљивошћу, бригом о себи, као и емоционалним и когнитивним димензијама савремене свакодневице, укључујући стрес и страх.

Поред засебних сесија и предавања унутар њих, на конференцији „Everyday Life in Short Folklore Forms“ представљена су и два пленарна предавања. Првог дана Волфганг Мидер (Wolfgang Mieder, University of Vermont, SAD) одржао је предавање под насловом „'The Internet Never Forgets': The Futuristic Worldview of Modern American Proverbs“. У свом излагању истакао је да су пословице универзалне (фолклорне) форме, свеприсутне и посебно значајне и аналитички инспиративне јер коментаришу све аспекте живота. Полазећи од материјала из збирке *The Dictionary of Modern Proverbs* (Mieder et al. 2012), показао је колико

су пословице значајне не само за разумевање прошлости и садашњости већ и за концептуализацију будућности. То је илустровао примерима попут: “Children are our future”, “The future is not what it used to be”, “The future is a moving target”, “Dreams can’t come true unless you wake up and go to work” и “If you can dream it, you can do it”.

Другог дана Дороти Нојиз (Dorothy Noyes, Ohio State University, SAD) одржала је пленарно предавање под насловом „From 'Is' to 'Ought' and Back Again: Proverb and Maxim in an Economy of Abundance“. Њено излагање било је усмерено првенствено на положај и улогу пословица у савременој свакодневици, при чему је указала на то да се пословице данас све више, својим структурно-функционалним особинама, приближавају максимама, што упућује на значајан епистемолошки помак: од колективног покушаја објашњавања света ка наглашенијој улози и деловању појединца унутар њега. Такође је истакла како се традиционалне пословице данас трансформишу, минимализују и кондензују у кратке исказе попут “It is what it is”.

Први дан конференције завршен је изузетно занимљивим разговором који је водила др Бабич са др Мидером и др Ноиз. Разговарали су о својим почецима у фолклористици, о важности сталног промишљања тога шта фолклорне форме значе данас, зашто се одређени обрасци непрестано понављају, као и о начинима на које се традиционалне форме мењају, трансформишу и добијају нова значења у савременим друштвеним контекстима.

Други дан конференције закључен је вођеним обиласком Љубљане, током којег је туристички водич Урбан Логар учесницима и учесницама представио бројне скривене кутке градског језгра, као и слојевите традиције и приче које и данас обликују културно сећање града.

Сара Вукотић / Sara Vukotić
Inštitut za slovensko narodopisje ZRC SAZU
E-mail: sara.vukotic@zrc-sazu.si
https://orcid.org/0009-0004-2362-1413

Примљено / Received: 18. 5. 2026.
Прихваћено / Accepted: 20. 5. 2026.